

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМІКСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ ДЛЯ УЧНІВ З ООП

Ірина Мицюра,
старша викладачка кафедри української лінгвістики,
літератури та методики навчання,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
Olesiakharkov@gmail.com

Традиційні методи навчання, такі як підручники, довідники та текстові документи, втрачають свою вагомість та ефективність у зв'язку з недостатнім рівнем візуальної привабливості. Сучасним учням, які багато часу перебувають на дистанційному навчанні, складніше концентрувати увагу на довгих теоретичних фрагментах навчального матеріалу, усвідомлювати і запам'ятовувати велику кількість інформації, яку необхідно подати вчителю за урок. У зоні ризику опинилися учні з особливими освітніми потребами, які через різні вади мають певні обмеження із обробкою та реагуванням навчальної інформації, яку хоче донести до них учитель через екран гаджету. Саме тому важливо актуалізувати необхідність пошуку вчителю ефективних та дієвих методів та прийомів роботи з учнями з ООП.

Одним із можливих варіантів поліпшення дистанційного освітнього процесу для таких учнів є візуалізація навчального матеріалу, яка добре реалізується через комікси на уроках української мови та літератури.

Комікси у полі зору багатьох педагогів та науковців. Зокрема, О. Лілік у своїй статті вивчає особливості використання коміксів на уроках української літератури [1]. М. Лавренова розглядає практичне застосування коміксів на заняттях мовно-літературної освітньої галузі [12]. О. Будник, К. Фомін та А. Хайнус досліджують методику створення та використання дидактичних коміксів в початковій школі [3].

Однак досліджень щодо використання коміксів при роботі із учнями з ООП не відбувалося.

Комікси мають значну кількість переваг при застосуванні їх із дітьми з ООП. По-перше, слід відмітити стислість і точність інформації, яка міститься у так званих «хмаринках» або «мільних бульбашках». По-друге, комікси характеризуються динамічністю, образністю, що покращує сприймання інформації. По-третє, комікси розвивають логічне мислення, зв'язне мовлення та пізнавальні процеси учнів. Також вони вчать учнів з ООП взаємодіяти з різними людьми у різних ситуаціях, вести бесіду та складати власні історії по картинках. Окрім цього, учні можуть самостійно або за допомогою дорослих у процесі дистанційного навчання створювати власні комікси на відповідних сайтах.

Розглянемо докладно особливості застосування коміксів на уроках української мови та читання для учнів з ООП.

Комікси візуалізують складні поняття та роблять їх більш доступними для учнів з труднощами читання, аутизмом, сенсорними порушеннями або іншими когнітивними проблемами. Завдяки візуальній підтримці учні краще розуміють зміст тексту, запам'ятовують інформацію та роблять зв'язки між різними поняттями. Наприклад, замість пояснення терміну чи поняття можна використати картинку у вигляді коміксів, що візуалізують навчальну інформацію. Також можна використовувати символи для позначення певних понять або емоцій. Це може допомогти учням з труднощами читання та аутизмом краще розуміти текст [4]. Наприклад, символ блискавки може використовуватися для позначення гніву, а символ серця - для позначення любові.

Комікси дають учням з ООП можливість практикувати читання, говоріння та письмо в контексті цікавої історії. Так, текст в коміксах зазвичай розбитий на короткі речення та абзаци. Це робить його більш доступним для учнів з труднощами читання та сенсорними порушеннями краще сконцентруватися на інформації. Також для таких дітей дуже

важливо правильно та послідовно сприймати текст, тому комікси, де картинки розміщуються послідовно за сюжетом, допомагають у цьому.

Учні мають можливість за сюжетом прочитаного твору створювати власні комікси, висловлювати думки та почуття до героїв та подій, розвивати соціальні навички. Зокрема, учнів можуть використовувати в коміксах кольори для позначення певних понять, подій чи емоцій. Вони можуть зафарбовувати «хмарки слів» червоним кольором для позначення небезпеки, зеленим - для позначення безпеки, жовтим – якщо персонаж подобається чи він позитивним, синім – якщо персонаж не подобається чи він є негативним.

Однією з головних особливостей використання коміксів з учнями з ООП є те, що такі тексти легко адаптувати до дитини. Тексти коміксів можна спростити, візуалізувати складні поняття, значення слів, додати додаткові пояснення або інструкції.

Наприклад, вивчаючи тему «Іменник», можна створити такий комікс: намалювати кілька картинок, де зображені різні предмети, істоти та явища; під кожною картинкою написати назву зображеного предмета, істоти або явища. Запропонувати учням за допомогою кольорів позначити істоту/неістоту, чоловічий рід/ жіночий рід/ середній рід тощо.

Також дуже корисним для учнів з ООП стане створення власних коміксів за прочитаними чи прослуханими творами. Наприклад, при вивченні повісті І. С. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» можна запропонувати учням створити комікси для характеристики персонажів, розробити власне бачення героїв повісті, проілюструвати сюжетну лінію повісті або придумати власний фінал. Якщо учні з різними сенсорними розладами, можна вже готовий комікс розрізати на окремі картинки та попросити скласти їх за сюжетом повісті або із заданого набору кадрів скласти власну нову історію [5]. Також можна на картинках залишити порожні «хмаринки» для слів персонажів і запропонувати учням розробити новий діалог між персонажами. Така робота сприяє

збільшенню словникового запасу учнів, розвиває комунікативні уміння, творчі здібності, навички зосереджуватися на головному та концентруватися.

Корисним завданням для учнів з ООП буде відновлення втрачених картинок у коміксі. Діти отримують завдання відносити відсутню картинку для того, що історія мала логічний ланцюжок. Таке завдання можна робити по відомій історії, щоб учні вчитися пригадувати та встановлювати послідовність подій. Або можна ускладнити завдання та запропонувати нову історію в картинках з пропущеним одним кадром, який учні мають відновити.

Окрім цього комікси можна використовувати для роботи з лексикою, граматикую, пунктуацією тощо.

Комікси – це захоплюючий та динамічний формат, який може зацікавити учнів будь-якого віку, які втратили мотивацію до навчання. Використання коміксів у навчанні може зробити його більш веселим та інтерактивним, що веде до кращих результатів. Таким чином, комікс має значну практичну цінність в освітньому процесі з учнями з ООП, оскільки вони спрощують і прискорюють процес пізнання, супроводжуються яскравим візуалом, добре адаптуються для потреб учнів. Цінністю коміксів на уроках української мови та літератури є і те, що їх можна використовувати на етапах перевірки домашнього завдання, пояснення нового матеріалу, формування практичних умінь і навичок, а також учні можуть самостійно розробляти власні комікси, використовуючи різноманітні сервіси.

Список використаних джерел

1. Лілік О. Особливості використання коміксів на уроках української літератури. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент*. 2021. С. 185–197.
2. Лавренова М. Практичне застосування коміксів на заняттях мовно-літературної освітньої галузі. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. Серія «Педагогічні науки». 2020. С. 41–46.
3. Будник О., Фомін К., Хайнус А. Дидактичні комікси в початковій школі: методика їх створення та використання. *Освітні обрії*. 2022. № 1 (34). С. 37–48.
4. Вострякова Н. Використання коміксу, відповідно до викликів сучасності. *Педагогічні науки*. 2017. № 5. С. 147–152.
5. Чикалова Т. Г. Дидактичні можливості використання коміксів на уроках у початковій школі. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 20. Т. 3. С. 52–55.